

Slecht stuk, dappere regie

THEATER

NA DE ZONDEVAL

Door Toneelgroep Amsterdam, regie Eric de Vroedt. In Stadschouwburg, Amsterdam, 4/3

Tournee: toneelgroepamsterdam.nl

Fedja van Huët is als Quentin technisch perfect en ook virtuoos in zijn tekstbehandeling.

Na de zondeval van Arthur Miller is een raar en onevenwichtig stuk. Het is een poging van de schrijver in het reine te komen met zijn relatie met Marilyn Monroe, met wie hij vijf jaar getrouwd was. Een huwelijk dat rampzalig eindigde en waarvan Miller in dit stuk na Monroe's dood de balans probeert op te maken.

Daarnaast heeft hij in *Na de zondeval* ook allerlei andere problematische omstandigheden uit zijn leven verwerkt: zijn moeilijke jeugd met een vader die failliet ging, een dominante moeder, de destijds vriendschappen verscheurende heksenjacht in Amerika op mensen met linkse sympathieën, zijn kennismaking met de gruwel van de holocaust en zijn andere mislukte huwelijk.

Is het mogelijk van een slecht toneelstuk een goede theatervoorstelling te maken? Na het zien van de voorstelling die Eric de Vroedt bij Toneelgroep Amsterdam heeft gemaakt, kan geconcludeerd worden dat hij een eind is gekomen.

De losse structuur heeft hij in een vormvast concept gegoten: we kruipten als het ware in het hoofd van hoofdpersoon Quentin (Millers alter ego) die belangrijke personages uit zijn leven uitnodigt voor een kringgesprek. In een medische omgeving: witte muren, zwarte wachtkamerstoelen, cleane sfeer. Vanuit dat groeps gesprek gaat Quentin in flarden het verleden in, op zoek naar het antwoord op die ene vraag: heb ik het wel goed gedaan? En, in het verlengde daarvan: ben ik trouw aan mijn principes gebleven?

In het eerste deel van de (te) lange voorstelling wordt gepoogd op die vragen een antwoord te geven via allerlei scènes die onderling nauwelijks verband hebben. Dan weer komt Fred Goessens op als de vader, dan weer als een vriend, Kitty Courbois heeft een merkwaardige scène als moeder en ook diverse vrouwen van Quentin passeren de revue. Dat is allemaal nogal lukraak, totdat Marieke Heebink aantreedt als Quentins ge-

frustreerde echtgenote Louise. Een schitterende rol, net een tikkeltje aangezet en toch intens treurig. Ook interessant is het personage Holga (Tamar van den Dop), Quentins nieuwe vrouw die uit Duitsland komt en op haar manier het verleden van haar land en landgenoten probeert te verwerken.

Na de pauze hangen er grote operatielampen boven de speelvloer; de psychologische sessie wordt nu een keiharde ingreep. Wat volgt is een bijna uurlang, deels zinderend gevecht tussen Quentin en Maggie (Monroe's alter ego), het blonde meisje dat hij van kantoor kende maar dat intussen een wereldberoemde ster is geworden.

Fedja van Huët is als Quentin technisch perfect en ook virtuoos in zijn tekstbehandeling. Maar zijn acteren blijft aan de buitenkant - elke zin krijgt de juiste mimiek en passende frasering, maar aan zijn zielenpijn raken we niet. Misschien is dat ook wel een bewuste keuze.

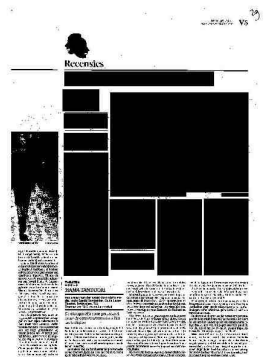
Datzelfde geldt voor Karina Smulders, die de gelegenheid aangrijpt flink uit te pakken in de rol van de destructieve Monroe, inclusief platina-blonde pruik en bijpassende jurkjes. Drank, pillen, hysterie - alles komt eraan te pas, totdat ze letterlijk een aantal keren omvalt. Het echtpaar lijkt zich hier bijna op te maken voor een Grande Finale: het spelen van George & Martha uit *Who's afraid of Virginia Woolf*.

Met *Na de zondeval* debuteert De Vroedt als regisseur in de grote zaal en hij gebruikt dan ook met overgave behoorlijk wat licht- en geluidstechniek. Er is zelfs een tamelijk spectaculair moment als vlak voor de pauze ons een blik wordt gegund op Millers eenzame jeugd.

Die eertzaamheid heeft stukken opgeleverd als *Al mijn zonen* en *Dood van een handelsreiziger*, die de tand des tijds beter hebben doorstaan.

Hein Janssen

Is het mogelijk van een slecht toneelstuk een goede theatervoorstelling te maken?

Fedja van Huêt op de behandeltafel en Marwan Chico Kenzari.

Foto Jan Versweyeld